

Korset och Kronan

Nr 125/2022

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

S:t Martin och Svenska kyrkan (12)

Innan jag går in på Tom Hardts artikel om svensk teologi, som publicerades i Christian News, vill jag peka på det skadliga inflytande som den moderna teologin också hade inom Missourisynoden. Hardts artikel får därför vänta ytterligare någon vecka.

Även svenska modernistiska teologer som Gustaf Aulén (1879-1977) kom också att påverka Missourisynoden.

I en artikel i *"The Walther League Messenger"* berättas om det negativa inflytande som också fanns inom Missouri med Karl Barth i spetsen. Om honom skrivs det:

"Bland missourierna har Barth både hög och låg status. Nästan varje ung teolog vid Springfield och St. Louis [Missourisynodens seminarier] har läst honom eller har blivit indirekt påverkade av honom,

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

även om de är okunniga om djupet i hans tankar."

Det berättas vidare att två studenter vid Concordia Seminary i St. Louis klagade med följande ord:

"Genom sina skrivna verk undervisar sådana män som Barth, Brunner, Tillich, Aulén, Nygren och andra, nästan lika effektivt på vårt campus som om de hade varit formellt kallade som teologiska professorer" (News & Views, s. 76, återgivet i *"Herman Otten: A Christian Handbook on Vital Issues, Christian News 1963-1973, s. 392).*

Karl Barth (1886-1968), som här nämns först bland dessa lärare framstod för många som en konservativ teolog som kritiserade den äldre, liberala teologin. Han talade ju mycket om Guds Ord och många tänkte därför att en bättre period hade inletts i den kristna kyrkan efter bibelkritikens svåra härjningar under 1800-talet och början av 1900-talet.

Men ingenting kunde vara felaktigare! Barth talade visserligen ofta fromt och vackert och han använde de gamla

begreppen, vilket lurade många. Men hans grundinställning var i verkligheten alltigenom bibelkritisk och nyteologisk.

Hedegård om Karl Barth

En som genomskådade Barth var teol. dr. David Hedegård (1891-1971), som jag personligen kände mycket väl. Under mina teologistudier fick jag vid sidan av universitetsteologin en mycket god vägledning av honom. Han visade med sina djupa och omfattande kunskaper hur farlig och bedräglig den nya, bibelkritiska teologin var. Från att ha varit bibellärare inom Missionsförbundet och senare inom Sv. Alliansmissionen blev Hedegård med tiden alltmer klart luthersk. Han doktorerade 1951 för professor Hugo Odeberg i Lund. Hedegård översatte också NT till modern svenska (1964-65) och var en av initiativtagarna till och grundare av stiftelsen Biblicum.

Vid ICCC:s* världskonferens 1954 i Elkins Park, Pennsylvania, höll dr David Hedegård, Uppsala, ett föredrag om Barths teologi [ICCC*, International Council of Christian Churches, en sammanslutning av konservativa kyrkor som är kritiska mot Kyrkornas Världsråd]. Hedegård sade då i sitt föredrag: [min övers. fr. eng.]:

”Är Karl Barth den store kristne profeten i våra dagar? Eller är han kanske den store, moderne reformerte teologen jämförbar med reformatorerna på 1500-talet?”

Barth presenteras ibland som om han både vore en profet och en reformator. När han år 1922 publicerade sin *Kommentar till Romarbrevet* och med ens blev världsberömd lade man märke till att han inte så mycket framstod som en vetenskapsman, men snarare som en man som bar fram ett budskap. I mycket hårda och skarpa ord klandrade han människans synd och hennes gigantiska uppror mot Gud. Särskilt fördömde han människans

’religion’, med vilken han avsåg varje form av fromhet där människan och inte Gud stod i centrum. En sådan fromhet var inte alls någon teologi. Teologi måste vara teologi, d.v.s. den måste tala om Gud. Framför allt måste den proklamera Guds suveränitet. ’Låt Gud vara Gud’. Teologin skulle vända sig bort från människan, hennes idéer och tankar till Guds Ord.” Så framstod Barth som en biblisk förkunnare (*cit. ur A Christian Handbook, s. 400*).

Hedegård visar sedan på punkt efter punkt att Barth inte alls var sådan som man skulle kunna tro. Här är några av Hedegårds kritiska punkter.

1. Barth använder en s.k. ”dialektisk” metod som säger att påståenden om Gud bara kan göras genom motsägelsefulla och paradoxala uttryck. Många av Barths egna påståenden motsäger också varandra. Men så talade inte Bibelns profeter. Gud är sanning och sanningen motsäger inte sig själv. Även 1500-talets reformatorer talade på ett klart och otvetydigt sätt.

2. Barth ändrade ofta sin uppfattning. När hans engelska version av Romarbrevskommentaren utkom tio år senare, år 1932, skrev Barth: ”*Detta är en annan bok, skriven av en annan man.*” Nästan varje ny bok av Barth representerar en ny uppfattning, mer eller mindre i konflikt med åsikterna i tidigare böcker. Martin Luther sade: ”*Här står jag och kan inte annat!*” Men Barth tycks ibland inte stå någonstans alls eller överallt!

3. Om Gud skriver Barth: ”Vi vet *ingenting* om Gud. Gud är i himlen och samtidigt på jorden. Man kan inte ha någon verklig kunskap om Gud eftersom det råder en ’oändlig kvalitetsskillnad’ mellan tiden och evigheten.”

Men den som tror på Bibeln invänder förstås: ”Gud har uppenbarat sig själv i sitt ord, i Bibeln. Och jag litar på Bibeln, eftersom den är Guds ord, inspirerat av den Helige Ande (2 Tim. 3:16).”

4. Vad tror då Barth om Bibelns inspiration? I sin *Kirchliche Dogmatik* – ett enormt stort verk – försäkrar oss Barth att han tror på Bibelns verbalinspiration. Men vi blir mycket besvikna när vi får veta hur han definierar detta begrepp. Han menar inte att Bibeln är Guds ofelbara ord. I sin dogmatik opponerar han sig våldsamt mot läran om Bibelns ofelbarhet. Han förklarar att det finns fel i Bibeln och att ingen del av Bibeln är utan fel. ”*Hela Bibeln består av bristfälliga mänskliga ord*” (vol 1:2, p. 565). Detta gäller också Jesu ord. I kommentaren till Romarbrevet säger Barth att ”Jesu undervisning i evangelierna är lika långt från sanningen om Gud som de primitiva religionernas råaste idéer” [*as the crudest ideas of primitive religion*] (*Römerbrief, 6th ed., p. 112*).

4. När man vet hur Barth såg på Bibelns inspiration blir man inte förvånad över hans inställning till bibelkritiken. Han har inga invändningar ens mot den mest radikala bibelkritiken. Han uttryckte också sin uppskattning av sådana teologer som Dibelius och Bultmann, vilka var mycket negativa till det historiska värdet av evangelierna. I sin bok ”Jesus” (1926, 1934) menar Bultmann visserligen att Jesus verkligen levde och lärde, och att han blev korsfäst. Men i övrigt är nästan allting som berättas om honom i evangelierna tvivelaktigt. Om denna s.k. ”formkritiska” skola talar Barth mycket positivt. Dibelius och Bultmann blev i sin tur uppmuntrade i sina egna åsikter av Barths bok om Romarbrevet. Det finns en klar inre koppling mellan den formkritiska skolan och Barth, säger Hedegård.

5. Om nu Bibeln är så opålitlig undrar man var Barth finner Guds uppenbarelse? Han svarar att detta sker i den s.k. ”urhistorien” (*Urgeschichte*). Men det är då inte fråga om den bibliska urhistorien i 1 Mos. 1-11, utan om en term som den schweiziske liberale teologen *Franz Overbeck* har myntat. Enligt Hedegård var Overbeck

”en gudlös vetenskapsman som var professor i Basel i slutet av 1800-talet”.

Enligt Overbecks märkliga definition har ”urhistorien” ingenting med verklig historia att göra. Den uttrycker endast en sorts ”samtidighet”. Eftersom t.ex. jordens skapelse hör till ”urhistorien” skulle det vara lika korrekt att säga att världen skapades för en miljon år sedan som att säga att den skapades i det första århundradet e.Kr. (*A Chr. Handbook, s. 401*)

Enligt Barth sker alltså Guds uppenbarelse ”i urhistorien”, som på något sätt finns bortom tid och rum men ändå ”samtidigt”. Uppenbarelsen har alltså ingen relation till tiden. Slutsatsen är att Bibeln enligt Barth inte på något sätt är en uppenbarelse från Gud. Möjligen pekar Bibeln på en annan sorts uppenbarelse, som inte är någon uppenbarelse av samma slag som den kristna uppenbarelsen.

Den värsta av alla villfarelser är enligt Barth idén, att vi skulle ha en objektiv uppenbarelse i Bibeln. Han kallar folk som omfattar denna syn för ”*beati possidentes*”, saliga ägare. De representerar enligt Barth den högsta formen av mänsklig fåfänga. Dessa ”saliga ägare” är förstås först och främst alla bibeltroende kristna. Så gör Barth klart, att de farligaste personerna ur hans synvinkel inte är de så kallade ”gamla modernisterna” [*old-fashioned modernists*] utan sådana kristna som tror på Bibeln.

Karl Barth talar verkligen liksom männen i Athen (Apg. 17:23) om en okänd Gud. Därför står det klart att Barth inte är någon profet. Eller, om han är en profet, så är han en falsk profet. GT:s profeter sade: *Så säger Herren*. Men den rubrik man rätteligen borde sätta över Karl Barth måste lyda: *Så säger Karl Barth*. För oss är det därför utan intresse vad Karl Barth säger. Han talar bara mänskliga ord om en okänd Gud!

Så långt Hedegård om Karl Barth.

Forts. i nästa nr